

Ο «έντιμος συμβιβασμός»

ΠΟΛΙΤΙΚΗ 14.02.2016

Τρεις μήνες μετά την προγραμματισμένη ολοκλήρωση της αξιολόγησης (προβλεπόταν για τον Νοέμβριο), η κυβέρνηση αναζητεί «έντιμο συμβιβασμό» με τους πιστωτές για να αποφύγει την εφαρμογή των συμφωνηθέντων. Παρουσιάζει ατελώς κοστολογημένες προτάσεις, που γνωρίζει ότι δεν θα γίνουν αποδεκτές, ως επικοινωνιακά πυροτεχνήματα προκειμένου να συντηρήσει την εντύπωση «σκληρής διαπραγματεύσεως», ενώ ταυτόχρονα κατηγορεί υποτιθέμενους εχθρούς εντός και εκτός Ελλάδος (καναλάρχες, ακροδεξιόι, πιστωτές) για την καθυστέρηση και τις αντιδράσεις. Όπως είπε ο Αϊνστάϊν, είναι βλακώδες να κάνεις συνέχεια τα ίδια πράγματα και να περιμένεις διαφορετικό αποτέλεσμα. Αυτό όμως κάνει η κυβέρνηση. Συνεχίζει την καταστροφική διαπραγματευτική τακτική Βαρουφάκη: δημιουργική ασάφεια!

Μπλοφάρουμε, ελπίζοντας να υποχωρήσουν οι πιστωτές, φοβούμενοι ότι η Ελλάδα συνιστά συστημικό κίνδυνο, μέχρι να μας τελειώσουν τα λεφτά και να αναγκαστούμε να υποκύψουμε με την πλάτη στον τοίχο.

Στο ίδιο αποτέλεσμα οδηγούμαστε με μαθηματική ακρίβεια, με τεράστιο κόστος για την οικονομία και τη διεθνή αξιοπιστία της χώρας, καθώς εν τω μεταξύ οι επενδύσεις παγώνουν, το Χρηματιστήριο γκρεμίζεται και η ρευστότητα στερεύει. Όσο καθυστερεί η λήψη μέτρων τόσο πιο δύσκολα θα επιτευχθεί ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα φέτος. Με μηδενική πρόοδο να καταγράφεται στο 64% των δράσεων που προβλέπονται στο μνημόνιο μέχρι τον Φεβρουάριο, η αξιολόγηση είναι απίθανο να κλείσει πριν από τον Απρίλιο, αντίθετα με την κυβερνητική επιθυμία για αξιολόγηση-εξπρές που θα άνοιγε τον δρόμο για ελάφρυνση χρέους.

Στον κ. Τσίπρα δεν αρέσουν τα νούμερα και η τρόικα. Θέλει «πολιτική λύση», δηλαδή απόφαση των κυβερνήσεων της Ευρωζώνης να αγνοήσουν την τρόικα και να συνεχίσουν να μας χρηματοδοτούν, παρά το γεγονός ότι με τα σημερινά δεδομένα θα συνεχίσουμε να παράγουμε ελλείμματα στο διηνεκές. Ετσι ελπίζει ότι η χώρα θα επιστρέψει στις αγορές για δανεισμό; Την περασμένη εβδομάδα, στη διμερή συνάντηση του πρωθυπουργού με την κ. Μέρκελ, στο περιθώριο της Διάσκεψης για τη Συρία στο Λονδίνο, για πολλοστή φορά η Γερμανίδα καγκελάρια παρέπεμψε τον Έλληνα πρωθυπουργό στην τρόικα. Το μάθημα προφανώς δεν έχει εμπεδωθεί.

Οι συντάξεις είναι η μαύρη τρύπα του προϋπολογισμού και η αχίλλειος πτέρνα της δημοσιονομικής προσαρμογής. Το έλλειμμα του συνταξιοδοτικού συστήματος που καλούνται να καλύψουν οι φορολογούμενοι ανέρχεται σε 10% του ΑΕΠ τον χρόνο, σε σύγκριση με 2,5% στην Ε.Ε. Αυτό το έλλειμμα δεν είναι διατηρήσιμο. Το ΔΝΤ, επομένως, ζητεί μείωση της δαπάνης για συντάξεις κατά 1% του ΑΕΠ άμεσα και πολύ μεγαλύτερη μεσοπρόθεσμα, καθώς σταδιακά θα μειώνεται ο αριθμός των συνταξιούχων με την κατάργηση των πρόωγων συντάξεων. Η κυβέρνηση προτείνει περικοπές στις νέες συντάξεις και αυξήσεις στις εισφορές, ενώ θέτει ως «κόκκινη γραμμή» την προστασία των σημερινών συνταξιούχων, τουλάχιστον μέχρι το 2018. Θέλει, δηλαδή, να προστατεύσει όσους εισέπραξαν πρόωρες συντάξεις, μεγάλα εφάπαξ και φόρους υπέρ τρίτων, και να επιβαρύνει τις επόμενες γενεές και τις παραγωγικές τάξεις – τουλάχιστον για όσο διάστημα ελπίζει να είναι στην εξουσία. Βάζει πλαφόν στις συντάξεις, αλλά όχι στις εισφορές, τιμωρώντας τους υψηλά αμειβόμενους και δημιουργώντας κίνητρα για μαύρη εργασία. Προφανώς η πρόταση δεν έγινε δεκτή από τους πιστωτές, ούτε από τους αυτοαπασχολούμενους που καλούνται να πληρώσουν υπέρογκες εισφορές για να εισπράξουν μειωμένες

συντάξεις.

Για να καμφθούν οι αντιδράσεις, η ηγεσία του υπουργείου Εργασίας προτείνει ένα εφιαλτικά πολύπλοκο σύστημα εισφορών με κλιμακούμενες εκπτώσεις, αντιστρόφως ανάλογες με το εισόδημα. Συγχρόνως, όμως, η κυβέρνηση σχεδιάζει μεγάλη αύξηση των φορολογικών συντελεστών και της προοδευτικότητας της κλίμακας για να καλύψει το δημοσιονομικό κενό. Δεν φαίνεται να αντιλαμβάνεται ότι η φορολαίλαπα των προηγούμενων ετών έχει ήδη εξαντλήσει τη φοροδοτική ικανότητα της οικονομίας, καθώς οι πολίτες (όσοι παραμένουν στη χώρα) αδυνατούν να πληρώσουν, όπως φαίνεται από τη συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών και την έξοδο χιλιάδων επιχειρήσεων προς τη Βουλγαρία. Επενδύσεις προσελκύονται όταν φόροι και εισφορές είναι σε ανταγωνιστικά επίπεδα. Πιστεύει, πραγματικά, η κυβέρνηση ότι οι περισσότεροι από τους φορολογούμενους, που δήλωσαν εισοδήματα κάτω των 15.000 ευρώ το 2015, είναι αναξιοπαθόντες που χρήζουν φοροελαφρύνσεων; Ή μήπως φοροδιαφεύγουν σε βάρος των ειλικρινών φορολογούμενων που καλούνται και πάλι να πληρώσουν; Αντί για νέα φορολαίλαπα, η κυβέρνηση πρέπει να μειώσει δραστικά την κρατική σπατάλη και να προσελκύσει επενδύσεις. Χωρίς ρηξικέλευθα μέτρα συρρίκνωσης και εξορθολογισμού του δημόσιου τομέα, ο απώτερος στόχος για ισοσκελισμένο προϋπολογισμό είναι ανέφικτος. Όταν συρρικνώνεται το ΑΕΠ (με αποκλειστική ευθύνη ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ το 2015-16) δεν είναι δυνατόν οι –σχετικά λίγοι– εργαζόμενοι να συνεχίσουν να πληρώνουν τα ίδια και περισσότερα, για να συντηρήσουν τους συνταξιούχους, τους ανέργους και τους δημοσίους υπαλλήλους.

Όμως η κυβέρνηση αναζητεί αριστερά αντίβαρα στη μνημονιακή πολιτική που ασκεί: ανακατανομή εισοδήματος, παράλληλο πρόγραμμα, προσλήψεις συγγενών και ημετέρων σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων, αυξήσεις μισθών για κομματικά προστατευόμενους, αντιμετώπιση των ιδιωτικοποιήσεων σαν κάτι βλαβερό που μας επέβαλε η τρόικα, ξεχαρβάλωμα στην παιδεία. Εκεί εντάσσεται και η σουρεαλιστική δήλωση του γραμματέα του ΣΥΡΙΖΑ ότι οι κινητοποιήσεις των εργαζομένων ασκούν έντονη πίεση στους πιστωτές. Κόμμα ΣΥΡΙΖΑ εναντίον κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ! Συγχρόνως εντείνεται η προσφυγική κρίση, με ενδεχόμενο de facto αποκλεισμό της Ελλάδας από τη ζώνη Σένγκεν. Υστερα από μήνες απραξίας, η κυβέρνηση ανακάλυψε ότι η Ελλάδα έχει θαλάσσια σύνορα και την υποχρέωση να τα προστατεύσει. Πιεζόμενη από τους εταίρους, η κυβέρνηση «πρώτη φορά Αριστερά» καταφεύγει στα μεγάλα μέσα: επίταξη γης και αποστολή δυνάμεων ΜΑΤ στην Κω, για να υλοποιήσει άμεσα την υποχρέωση της χώρας να δημιουργήσει hotspots για ταυτοποίηση προσφύγων. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι η ταχύτατη φθορά της στην εξουσία και οι εντεινόμενοι ψίθυροι για πρόωρες εκλογές. Προσπαθώντας να ισορροπήσει σε δύο βάρκες, η κυβέρνηση κινδυνεύει να πέσει στο νερό. Θα πρέπει να αντιληφθεί ότι ο «έντιμος συμβιβασμός» έγινε στις 13 Ιουλίου 2015 με την υπογραφή του τρίτου μνημονίου. Τώρα ήρθε η ώρα της εφαρμογής των συμφωνηθέντων.

** Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι ερευνήτρια του Center for International Governance Innovation και αντιπρόεδρος της Δράσης.*